LT. COLONEL VALTER ROMAN

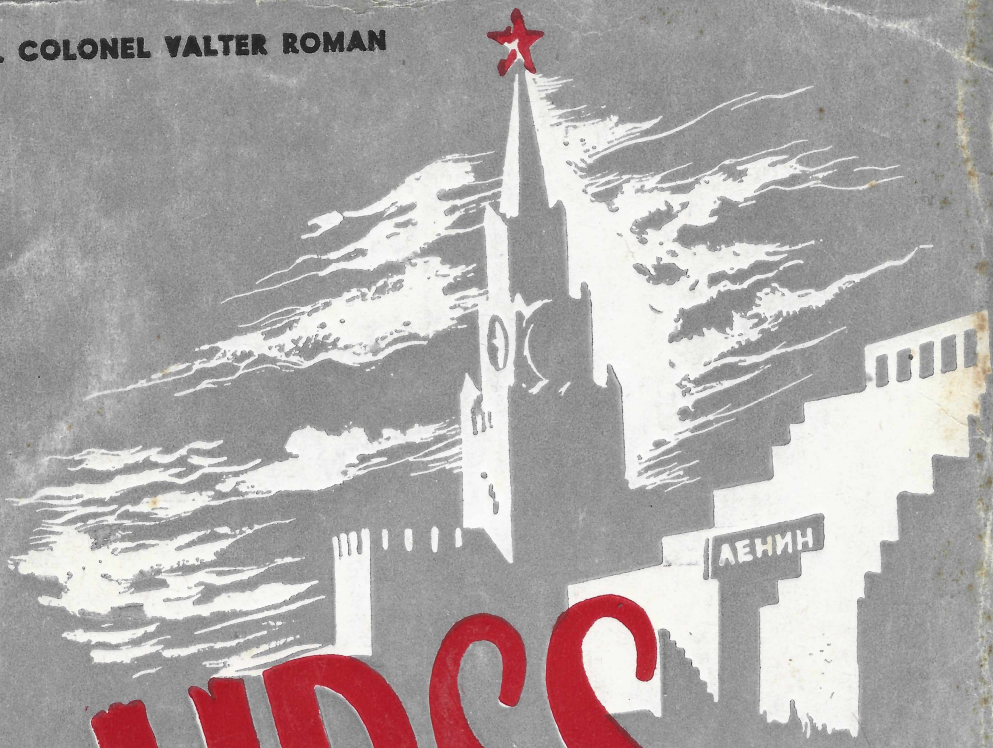

URSS în război

EDITURA „DACIA TRAIANĂ"

LT.-COLONEL VALTER ROMAN

U.R.S.S. în RĂZBOI

DIRECŢIUNEA EFORTULUI PRINCIPAL

1946
EDITURA „DACIA TRAIANĂ"

U. R. S. S. ÎN RĂZBOI

(Direcţiunea efortului principal)

CUPRINS: Pag.

Prefaţă de General de Corp de Armată M. LASCĂR 7
Comandantul Armatei a IV-a.
Cuvânt înainte 15
Introducere 17

PARTEA I-a.: ARMATA ROŞIE — ARMATA VICTORIEI — ARMATA ELIBERARII POPOARELOR

I. DOUĂ LUMI — DOUĂ CONCEPŢII MILITARE . 31
1. Strategia hitleristă
2. Concepţia sovietică despre caracterul războiului modern
3. Armata Roşie în apărare
4. Armata Roşie în ofensivă
5. Strategia stalinistă — strategia victoriei

II. PRIMA INFRÂNGERE NEMŢEASCĂ — BĂTĂLIA DELA MOSCOVA 80

III. PUNCTUL DE COTITURĂ AL CELUI DE AL DOILLEA RĂZBOI MONDIAL — BĂTĂLIA DELA STALINGRAD 92

IV. „CANNAE"-le SOVIETICE 108

V. LENINGRAD — ORAŞUL GLORIEI NEMURITOARE. 114

VI. RĂZBOIUL RĂZBUNĂTORILOR . . . 122

VII. TEHNICA ŞI OMUL 129

PARTEA II-a.: BĂTĂLIA ECONOMICĂ — SUPERIORITATEA ECONOMIEI SOCIALISTE.

I. CÂTEVA CONSIDERAŢIUNI PRELIMINARE . 149

II. „LINIA GENERALĂ" — CREAREA ECONOMIEI SOCIALISTE 159

1. Reconstruirea economiei naţionale.

2. Primul plan de cinci ani.
3. Al doilea plan de cinci ani.
4. Al treilea plan de cinci ani.
5. Concluzii.

III. ECONOMIA SOCIALISTĂ IN TIMPUL RĂZBOIULUI 186
1. Transportul — Evacuarea întreprinderilor industriale.
2. Industria satisface necesităţile frontului.
3. Agricultura colectivă în timpul războiului.
4. Mijloacele financiare ale statului sovietic.
5. Restaurarea economiei în regiunile eliberate.
6. Strategia şi tactica bătăliei economice.

PARTEA III-a.: UNIUNEA SOVIETICĂ — SALVATOAREA CIVILIZAŢIEI UMANE - TRIUMFUL IDEOLOGIEI SOVIETICE

I. FASCISMUL — DUŞMANUL ŞI DISTRUGĂTORUL CULTURII ŞI CIVILIZAŢIEI UMANE . . . 223

II. ŞTIINŢA SOVIETICĂ IN LUPTĂ . . . 229
1. Locul ştiinţei în Uniunea Sovietică.
2. Ştiinţa şi tehnica sovietică în prima perioadă a războiului.
3. Ştiinţa şi tehnica sovietică în a doua perioadă a războiului.
4. Locul ştiinţei sovietice în ştiinţa mondială.

III. ARTA SOVIETICĂ IN TIMPUL RĂZBOIULUI . 255
1. Muzica.
2. Teatrul.
3. Cinematograful.
4. Arhitectura.

IV. LITERATURA IN RĂZBOI 269

V. LUPTA U. S. PENTRU PACE — POLITICA EXTERNĂ A STATULUI SOVIETIC 275

VI. STALIN — FĂURITORUL VICTORIEI — NĂDEJDEA OMENIRII 291

INCHEIERE 303

CRONICA EVENIMENTELOR 313

Această carte cuprinde: 2 afişe, 8 hărţi militare şi 70 fotografii.

Copertă: PERAHIM

PREFAȚĂ

La începutul lui 1939, curând după înțelegerea dela München, Hitler ocupa Cehoslovacia. Pentru oricine judeca obiectiv era limpede: zăgazul înaintea lui „Drang nach Osten" fusese deschis. Din acest moment, și țara noastră fusese ștearsă de participanții conferinței în patru de pe lista țărilor independente și înglobată în „spațiul vital" al Germaniei hitleriste.

Acei ce ar fi urmărit cu obiectivitate atitudinea leală a unuia singur din aliații Cehoslovaciei — U. R. S. S. — și credința ei față de angajamentul luat, ar fi putut găsi în aceste perspective salutare pentru politica de păstrare a independenței noastre naționale. Și desigur că dacă cercurile noastre guvernamentale ar fi gândit atunci așa și ar fi procedat în consecință, astăzi cel puțin de armistițiul de care unii fac atâta caz nu ar fi fost nici pomeneală.

Dar, din păcate, pe altă linie au pornit atunci ideile cercurilor noastre conducătoare.

Tipică pentru modul de a gândi chiar al multora ce își ziceau democrați, e explicația dată actului dela München de un distins diplomat și ziarist român. „Marea dispărută" era unul din titlurile articolelor lui. Cu o aparentă competență și cu aere de documentare, el deplângea dispariția forței militare a vechii Rusii de pe arena europeană. Pentru el, la răsărit de noi nu mai era decât un mare „gol": echilibrul european era astfel complect distrus, și înaintea tendințelor expansioniste ale Germaniei nu mai exista și nu mai putea exista niciun obstacol.

Neînțelegerea aceasta a forțelor reale ale noii Rusii Sovietice unea pe aceeași linie de gândire și de sentimente pe oamenii dela München — pe toți patru, cu tot ce reprezentau ei în Europa de atunci și pe cei ce în țările mici, cu aerul că regretă Münchenul, predicau capitularea economică, morală și politică înaintea hitlerismului și trecerea cu arme și bagaje în lagărul dușmanului etern al independenței noastre na-

ţionale. Dela reprezentanţii acestui mod de a gândi şi până la Antonescu, linia e continuă.

Cât de departe de adevăr, cât de catastrofal a fost acest punct de vedere, a arătat însuşi rezultatul războiului. O cât de sumară comparaţie a efortului de război făcut în primul război mondial de Rusia ţaristă cu cel din războiul victorios dus de Uniunea Sovietică împotriva hitlerismului, scoate limpede în evidenţă superioritatea celui din urmă.

„In primul război mondial — spune generalissimul Stalin — Germania a trebuit să lupte pe două fronturi... Din 220 de divizii, câte avea atunci Germania, pe frontul rus se aflau nu mai mult de 85 de divizii germane. Dacă la acestea se adaugă trupele aliaţilor Germaniei care luptau împotriva frontului rus, în total se capătă 127 divizii, care luptau împotriva trupelor ruse.

...Cum stau lucrurile acum, în al doilea război mondial, ca de pildă în luna Septembrie a acestui an? (1942. — N. R.).

...In locul celor 127 de divizii din primul război mondial avem acum împotriva frontului nostru nu mai puţin de 240 divizii, iar în loc de 85 de divizii germane, avem acum 179 de divizii germane, care luptă împotriva Armatei Roşii".

Care sunt resorturile intime care au permis Uniunii Sovietice să treacă în aşa scurt timp dela insuccese în aparenţă atât de catastrofale, la victorii atât de extraordinare şi la o atât de uriaşă desfăşurare de forţe — iată ce cititorul va înţelege limpede din citirea lucrării Lt. Col. Valter Roman.

Din păcate şi astăzi, după atât de limpezi lecţii ale istoriei, unuia din cei ce vorbeau odinioară despre „Marea dispărută", persevereză în greşeala lor. Ei, desigur, nu pot ignora cu totul imensa forţă materială a U. R. S. S., dar le place să prezinte lucrurile ca şi cum tocmai existenţa ei ar fi o primejdie pentru acele popoare, care eri erau primejduite tocmai prin „absenţa" ei. Perseverând în aşa zisa lor greşeală, ei caută să stârnească din nou dorinţa şi speranţa în prăbuşirea ca prin minune a U. R. S. S. sub loviturile nu mai puţin miraculoase ale vreunor arme extraordinare, menite să lovească de acolo de unde nu trebue si nu pot *lovi. Căci perseverând în subaprecierea trăiniciei şi puterii statului sovietic, reacţionarii de tot felul nu văd nici uriaşele forţe morale care s'au plămădit la Răsărit, nu înţeleg victoria istorică a acestor forţe, asemănătoare cu victoria istorică a ideilor propagate de ostaşii lui Na-*

poleon. Sub influența lor binefăcătoare, în toate țările, pe terenul fertilizat de sângele sovietic și de sângele fiilor celorlalte popoare dornice de libertate s'au desvoltat deasemenea forțe morale care se împotrivesc și se vor împotrivi greșelilor și inconștienților trecutului. S'a născut o luciditate politică peste care nimeni și nimic nu va putea trece și care din forță morală se transformă pe zi ce trece în forță materială de nebiruit.

In sfertul de veac care a trecut, la răsărit de noi a avut loc uriașa desvoltare a unei culturi — mai mult chiar — a unei civilizații noi, clădită pe temelia a tot ce a știut să moștenească mai de preț și din trecut și dela toate popoarele lumii: o civilizație potențiată de mari idealuri inspiratoare de sacrificii supraomenești și de eforturi epice — de idealul iubirii de om, al încrederii în viitorul genului uman, al respectului demnității și personalității omenești fără deosebire de naționalitate, rasă și religie, al prețuirii și posibilității de conlucrare de condiții de egalitate cu oricare popor din lume. Sovietele știu să vadă în toate popoarele mici sau mari, mai înainte sau mai puțin înainte, valorile ascunse și perspectivele de desvoltare ca popor și ca civilizație proprie și, departe de a se teme de aceste perspective, înțeleg să le stimuleze, văd în încurajarea lor un factor favorabil pentru ele însile. Aci este tăria morală a civilizației sovietice.

Am fi dorit ca și concetățenii noștri să fie cu toții destul de clarvăzători pentru a judeca lucrurile în acelaș mod lucid în care le văd oamenii sovietici. Am fi vrut ca nimeni să nu regrete că o mare țară, aflată până mai ieri în aceeași poziție subalternă ca și noi, a reușit să se ridice mândră din cătușe, să sdrobească încercările fasciste de a o doborî din nou la pământ, și să ne întindă și nouă mâna, pentru ca în sfârșit să putem fi și noi independenți nu numai cu numele, ci ca la baza independenței noastre formale să fie realități solide economioco-militare și prietenii trainice bazate pe comunitatea efectivă de interese.

Cei ce n'au înțeles aceasta, cei ce n'au înțeles comunitatea reală de interese ce ne leagă de U. R. S. S., ca țară ce am avut a ne apăra cu grele sacrificii independența de cotropitorii străini și care nu pot obține asigurarea dreptului la viață decât pe calea lichidării cât mai complecte a stării lor înapoiate — a Rusiei de ieri, a României de azi — aceia nu numai că nu

cunosc realităţile sovietice, dar nu cunosc nici interesul naţional al României. Şi, din păcate sunt destui acei ce ar fi gata — dacă avea putinţă — să ducă iar poporul nostru pe calea vechilor greşeli.

Tocmai a împiedeca aceasta, a lămuri pe camarazii noştri de arme şi pe concetăţenii noştri asupra uriaşelor forţe materiale şi morale existente şi în desvoltare ale U. R. S. S. şi asupra imensului folos pe care îl poate avea ţara noastră din cunoaşterea, din înţelegerea justă a acestor forţe şi din colaborarea cu ele, constitue pentru noi, voluntarii luptei de desrobire naţională de sub jugul hitlerist, nu un punct de onoare ci însăşi îndeplinirea datoriei noastre de buni români.

Iată de ce nu pot decât să felicit pe tânărul meu camarad, Locotenentul Colonel Valter Roman, că a avut fericita inspiraţie de a închega într'un întreg sistematic şi logic toate acele realităţi pe care noi le-am putut cunoaşte fragmentar în cursul — pot spune — ospitalităţii pe care ne-a acordat-o U. S. — dar care au avut o influenţă atât de hotărîtoare asupra conştiinţei şi soartei noastre, determinându-ne să rupem cu prejudecăţile trecutului şi să trecem în rândurile luptătorilor activi contra adevăraţilor duşmani ai ţării.

Nu este câtuşi de puţin o întâmplare că tocmai Locotenentului Colonel Valter Roman i-a fost dat să reuşească în această atât de grea încercare de a desvălui cititorului român secretele acestui mecanism atât de complicat al victoriei luminii asupra întunericului. Căci ca vechi voluntar al luptei pentru libertatea şi independenţa ţării noastre, el este unul dintre cei mai buni cunoscători ai acestui mecanism.

Deşi tânăr — este născut în 1913 — Lt. Col. Valter Roman este un vechi luptător pentru triumful cauzei poporului şi a democraţiei, care a triumfat la 23 August — 6 Martie în ţara noastră.

Pentru activitatea aceasta, pe care a început încă pe când îşi urma la Brno în Cehoslovacia studiile de inginer electrotehnic, el suferă toate rigorile reacţiunii româneşti, este arestat de mai multe ori şi condamnat.

Ameninţat de o grea pedeapsă cu închisoarea, el se vede nevoit în 1935 să părăsească ţara.

Cel dintâi atac al axei contra independenţei unei ţări europene — contra Spaniei — îl găseşte la Paris. Înţelegând că odată cu soarta Spaniei e în joc însăşi soarta ţării lui, Val-

ter Roman porneşte, în Octombrie 1936, că membru al primului grup de voluntari români — în număr de şapte oameni — spre Spania, pentru a se înrola în Brigăzile Internaţionale.

Sosiseră voluntarii din cincizeci şi trei de ţări, însufleţiţi de un singur gând. Să apere democraţia ameninţată, să dea o lovitură de moarte agresiunii fasciste la prima ei mare încercare.

Brigăzile trebuiau serios organizate şi instruite. Dar situaţia militară se agrava rapid. Din patru direcţii diferite trupele mercenare ale lui Franco rupseseră frontul şi ameninţau serios Madridul. Voluntarii, abia sosiţi — între care şi Valter Roman — pleacă pe frontul Madridului spre a apăra capitala Republicii Spaniole, care devenise simbolul rezistenţei democraţiei împotriva fascismului. In primele bătălii date pe frontul Madridului, V. Roman, deşi artilerist şi cu studii superioare, ia parte ca simplu ostaş infanterist, luptând în tranşee cu puşca şi grenada.

In curând Roman reuşeşte să strângă în jurul lui un mănunchiu de voluntari români şi, la cererea lui, Comandamentul Brigăzilor Internaţionale, aprobă ca pe frontul dela Jarama (la sud-est de Madrid) să ia fiinţă din voluntarii-artileşti români, francezi şi belgieni, divizionul de artilerie „Ana Pauker", transformat mai târziu în regiment. V. Roman e înălţat la gradul de Căpitan, în funcţiune de Comandant de Artilerie al Brigăzii Internaţionale 11, iar mai târziu, la Brunete (Iulie 1937) în funcţiune de comandant de artilerie al Diviziei 35 (Internaţionale) recent formată. Unitatea lui de artilerie motorizată a luat parte la toate marile bătălii date de armata republicană spaniolă: la Jarama, Guadalajara, Brunete, Quinto-Belchite, Teruel, Aragon, Ebro, Catalonia.

Prima dată el este rănit la Guadalajara. La Quinto primeşte a doua rană: un glonte italian îi străbate plămânul stâng. Pentru priceperea şi bravura arătată, e înălţat chiar pe câmpul de luptă la gradul de maior.

Cu toată gravitatea rănii, după cinci săptămâni îl vedem iarăşi pe front, şi pe front rămâne până în ultima clipă — 9 Februarie 1939 — când împreună cu armata spaniolă şi cu camarazii săi din Brigăzile Internaţionale, părăseşte cu ochii înlăcrămaţi şi cu inima sângerândă, dar plin de hotărîrea de a continua lupta, pământul îndurerat al Spaniei. Faptele de arme ale maiorului Valter Roman şi-au găsit ecoul în cartea scriitorului democrat german Wili Bredel „Begeanung am Ebro".

(„Ne-am întâlnit pe Ebru"). E interesant de menționat că după bătălia de la Gualalajara, regimentul de artilerie comandat de el a primit telegrafic felicitări dela marele nostru diplomat și patriot Nicolae Titulescu.

Consecventă cu principiile sale democratice, Uniunea Sovietică dă azil unui mare număr de foști luptători depe frontul spaniol, între care și lui Valter Roman. Din 1939 și până la agresiunea germană, el lucrează în profesiunea lui de inginer electrotehnic.

Deși ca străin ar fi putut sta deoparte, ziua de 22 Iunie 1941 este pentru el semnalul prezentării ca voluntar în rândurile Armatei Roșii. Odată cu activitatea militară, el desfășoară o vastă activitate politică. In fiecare Sâmbătă seara el își ține la Radio-Moscova „Cronica militară". Undele poartă spre plaiurile iubite ale țării apelurile lui înflăcărate către poporul român de a scutura jugul umilitor al hitlerismului și de a ridica stindardul luptei pentru eliberarea națională. Totodată el contribuie în mod activ la munca de lămurire în rândurile prizonierilor români din U. R. S. S. și la prima ocazie se înrolează alături de ei — a treia oară voluntar — în rândurile Diviziei de voluntari români „Horia, Cloșca și Crișan" pentru a participa la lupta pentru zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste. Aci, în calitate de Șef al Secției de Educație și Cultură a Diviziei, iar mai târziu ca Locțiitor al Comandantului Diviziei pentru Educație și Cultură, el depune o rodnică activitate, contribuind la crearea unei divizii cât mai bine pregătite din punct de vedere militar, moral, disciplinar și cultural. Și oricine a putut cunoaște îndeaproape pe voluntari, trebuie să recunoască deschis că în Divizie s'a educat un nou tip de ofițer și ostaș, care poate face cinste din orice punct de vedere Armatei Române.

Pentru meritele dobândite în timpul războiului, Guvernul Sovietic l-a decorat la 7 Iulie 1945—ziua când M. S. Regele a primit ordinul „Victoria" — cu ordinul „Steaua Roșie".

Iată, într'o prezentare rapidă, portretul autorului acestei prețioase lucrări. In lumina acestei biografii, cele relatate capătă o și mai mare autoritate și o savoare de fapte trăite — trăite în adevăratul înțeles al cuvântului, în sensul în care oamenii de inimă și de caracter trăiesc adânc și intens tragediile țării lor și ale întregii lumi progresiste și în care concluziile la care ajung, rod al acestui sbucium, devin un bun prețios al semenilor lor.

Eu socot că dacă pentru publicul civil citirea cărții Lt. Col. Valter Roman este pe cât de captivantă, pe atât de instructivă, pentru ofițeri și în general pentru orice ostaș luminat, studierea *atentă a acestei cărți este deadreptul o necesitate imperioasă. Pentru orice educator — și într'un sens mai larg orice ofițer este un educator al ostașilor săi — cartea de față este un adevărat tezaur.*

Să cunoaștem Uniunea Sovietică și să ne apropiem de ea, nu mai puțin sincer decât ne-a întins ea mâna—iată datoria noastră, iată concluzia ce se impune din aprofundarea lucrării Lt. Col Valter Roman.

MIHAIL LASCAR
General de Corp de Armată
Comandantul Armatei a 4-a

CUVÂNT INAINTE

Cartea de față nu este un reportaj al evenimentelor petrecute în Uniunea Sovietică în timpul războiului ei contra Germaniei hitleriste; nu este un studiu științific asupra noului sistem social, asupra feluritelor probleme ce s'au ivit în cursul războiului și de a căror rezolvire depindea existența ei. Ea nu este nici o culegere de impresii superficiale ale unui turist ocazional. Ea nici nu pretinde să epuizeze subiectul propus.

Nu despre realizările fără pereche în istoria omenirii, din timpurile dinainte de război are intenția să scrie autorul ei ci despre minunatul efort al poporului sovietic, în timpul războiului

Scopul cărții este de a contribui la înțelegerea acelei „minuni" ce s'a petrecut pe frontul de răsărit; a ușura înțelegerea efortului gigantic al primului Stat Socialist în acest de al doilea război mondial.

Cunoașterea Rusiei noi este o necesitate vitală pentru viitorul țării noastre. Ignoranța, reaua voință și politica criminală a cercurilor conducătoare ale țării noastre, între primul și cel de-al doilea război mondial și mai ales din timpul dictaturii antonesciene, au făcut ca poporul român să nu știe ce se petrece la Răsărit; să aibă o concepție complet deformată asupra vieții poporului rus. Deși această țară ne este vecină, totuși, din cauza unui mănunchi de politicieni reacționari interesați, poporul român n'a putut afla adevărul despre Uniunea Sovietică. O presă imundă, în serviciul atotputernicilor politicii românești, și-a vărsat otrava timp de 27 de ani. Minciunile cele mai neverosimile au fost prezentate drept informațiuni „obiective". Reacțiunea română a avut grija ca nicio rază de lumină să nu pătrundă din Răsărit, căci altfel ar fi fost imposibilă pregătirea și desăvârșirea atacului mișelesc contra Uniunii Sovietice, de pe teritoriul României și cu complicitatea ei. Politica criminală anti-sovietică, anti-națională a unora, neînțelegerea evenimentelor istorice, greșita apreciere a ceea ce aducea nou Uniunea Sovietică, din partea altora, au făcut

posibil ca țara să fie târîtă pe drumuri străine de interesele ei vitale, pe drumuri greșite și criminale.

Noi trebue să cunoaștem această nouă țară ce s'a născut relativ nu de mult și s'a întărit sub ochii noștri, devenind un factor esențial al vieții internaționale.

Ca unul care am avut fericita ocazie de a trăi în Uniunea Sovietică în timpul cel mai sbuciumat dar și cel mai glorios al ei, mă simt dator atât față de acest popor erou — care mi-a oferit ospitalitatea lui mărinimoasă — cât și față de țara mea natală de a face cunoscut ceeace un mănunchiu de criminali au încercat să ascundă; contribuind astfel la cunoașterea și înțelegerea acestei țări: a ușura astfel apropierea noastră de această țară și înțelegerea cu ea, garanția coexistentei pacifice și rodnice a ambelor țări.

Dacă lucrarea de față va contribui la apropierea poporului român de cel rus; dacă va umple un gol— care există fără îndoială — autorul va putea considera că truda depusă nu a fost zadarnică.

AUTORUL

P. S. Această carte a fost scrisă în perioada dintre Decembrie 1944— Martie 1945. Autorul n'a mai avut răgaz să facă toate complectările necesare, impuse prin terminarea — între timp — a războiului. Cartea apare deci în forma în care a fost scrisă, făcând doar în anumite locuri unele corectări și adăogiri.

Octombrie 1945

INTRODUCERE

Puține evenimente au cutremurat vreodată lumea într'o așa măsură ca agresiunea germană contra Uniunii Sovietice. 22 Iunie 1941 nu este o simplă dată a începerii unui oarecare război. In dimineața acelei duminici a început cea mai cruntă și grozavă ciocnire între două lumi, între trecutul întunecat și viitorul luminos, cu concepții și morale diametral opuse; a început marea bătălie pentru salvarea omenirii de ciuma fascistă, ce o amenința cu o completă subjugare; bătălia pentru păstrarea bunurilor civilizației și culturii universale, create cu atâta trudă de zeci de generații, de oamenii cei mai luminați din istoria umană.

In fruntea acestei lupte s'a situat Uniunea Sovietică; țara ignorată, batjocorită și urîtă de unii; desconsiderată boicotată, defăimată de alții, profund respectată și iubită de masa milioanelor de asupriți de pretutindeni. Spre această țară, căreia i s'a negat timp de atâția ani și cu atâta înverșunare dreptul la existență, s'au îndreptat privirile pline de speranță ale întregii lumi civilizate ale acelor mulți care timp îndelungat au stat sceptici și chiar dușmănoși față de dânsa. Dela țara care atâta timp a fost ținută cu intenție departe de arena internațională, privită cu neîncredere și suspectată de cele mai absurde intențiuni, a așteptat lumea salvarea. Speranțele omenirii n'au fost înșelate.

N'a trecut nici un sfert de secol dela nașterea lui, și Statul Sovietic a trebuit să înfrunte cea mai mare încercare ce vreodată a avut de înfruntat vreun popor; popor ce abia a intrat în perioada renașterii lui. Totuși, cele două decenii s'au dovedit suficiente pentru a pregăti acest popor pentru a putea înfrunta toate dificultățile, a rezolva cu succes toate problemele ce s'au ivit odată cu războiul provocat de Germania hitleristă, aliată cu alte țări europene.

Părerile asupra capacității de rezistență a U. S. au fost dintre cele mai diferite. Semnul de întrebare a apărut pe fețele multora. Politica de izolare și de vădită dușmănie față de U. S. prac-

ticată de cercurile reacţionare de pretutindeni dela naşterea Statului Sovietic încoace, iar mai târziu de cele müncheneze, până la agresiunea lui Hitler în Răsărit, a lipsit în mare măsură opinia publică a marilor puteri democratice de o imagine justă despre esenţa şi posibilitatea U. S.

Efortul gigantic, efectuat de poporul sovietic dela naşterea noului stat, a fost foarte puţin cunoscut, ba chiar intenţionat deformat. Ajunge aci să amintim de situaţia din ţara noastră în tot timpul dintre cele două războaie mondiale, pentru a înţelege şi mai bine această latură a chestiunii. O propagandă desănţată şi duşmănoasă, practicată cu insistenţă, a avut drept rezultat târîrea unei serii de ţări în războiul contra U. S., pe de o parte şi infectarea opiniei publice a ţărilor democratice, pe de alta.

Dar fizionomia Rusiei s'a schimbat cu desăvârşire dela 1917 încoace. Rusia ţarilor, Rusia înapoiată din toate punctele de vedere, a muncitorilor exploataţi sângeros, a mujicilor muritori de foame, a intelectualilor desconsideraţi, a „închisorii popoarelor", a teroarei „sutelor negre", a „satelor potemkiniene", a corupţiei, a birocraţilor scedrinieni; Rusia spaţiilor robinsoniene, şi a bogăţiilor neutilizate, a ignoranţei şi a inculturii, a încetat de mult de a mai exista. In locul acestei Rusii s'a înălţat ca un gigant o nouă Rusie, Rusia libertăţii, a progresului şi a culturii, a egalităţii tuturor cetăţenilor ei, si a frăţiei popoarelor, a industriei puternice şi moderne, a agriculturii colective şi mecanizate; Rusia posibilităţilor nelimitate, a culturii celei mai înaintate, a societăţii fără clase antagoniste; Rusia planurilor cincinale, a Dneproghesurilor şi a economiei planificate; Kramatorscurilor, Kusnetkurilor; Rusia Stahanovilor, Papaninilor, Cikalovilor; Rusia Sovietelor, unde a încetat exploatarea omului de către om, unde mijloacele de producţie eu devenit proprietatea colectivă a societăţii; Rusia lui Lenin si Stalin.

Poporul rus şi toate celelalte popoare din Uniunea Sovietică au acceptat voluntar cele mai mari sacrificii pentru a asigura existenţa noului lor stat, pentru a-l ridica la un nivel necunoscut până acuma în istorie, pentru a-i întări puterea de apărare.

Pentru mulţi s'a înfăptuit ceva inexplicabil, o minune. Infrângerea nemţilor la porţile Moscovei, încercuirea şi nimicirea totală a armatei a 6-a germană la Stalingrad, ca şi toate celelalte victorii de pe frontul din Răsărit, n'au fost însă minuni. Victoria armelor sovietice, a întregului popor sovietic a fost rezultatul muncii pline de abnegaţie şi eroism, de sub conducerea

partidului bolşevic, care, prevăzând primejdiile existente şi cele ce s'ar fi putut ivi, a ştiut să îndrepte totdeauna efortul întregului popor sovietic în direcţiunile de decisivă importanţă; a ştiut să determine întotdeauna direcţia efortului principal, problemele fundamentale ale fiecărei etape ale existenţei statului sovietic, şi să le rezolve cu succes. Victoria armelor sovietice a fost şi este victoria idealurilor pentru care muncitorii şi ţăranii ruşi s'au ridicat în Octombrie 1917.

*

Războiul U. S. contra Germaniei hitleriste este fără îndoială unul dintre evenimentele cele mai de seamă ale istoriei contimporane, ba chiar ale întregii istorii umane. In niciunul dintre războaiele de până acum n'au fost puse în joc interese de o importanţă atât de accentuată şi atât de decisivă pentru desvoltarea întregii omeniri, ca în acest al doilea război mondial. In niciunul dintre războaiele de până acum nu s'a decis soarta atâtor ţări şi popoare pentru decenii, şi poate pentru secole, ca în cel actual; cei ce au provocat războaie nu şi-au fixat niciodată scopuri atât de depărtate; n'au utilizat niciodată forţe omeneşti şi materiale atât de imense, n'au aruncat niciodată în luptă rezerve şi resurse atât de uriaşe ca în războiul actual, niciodată nu s'au cunoscut metode de luptă atât de barbare ca cele utilizate de nemţi în acest război, niciodată lupta dintre întuneric şi lumină n'a luat asemenea forme.

Astăzi toată lumea îşi dă seama de rolul hotărîtor pe care l-a jucat în acest război noul Stat din Răsărit, care a luat fiinţă acum aproape trei decenii. Intreaga omenire civilizată şi progresistă recunoaşte azi meritele extraordinare ale Uniunii Sovietice în războiul contra lui Hitler şi tot mai clar devine pentru toţi, că victoria asupra maşinei infernale de război germane se datoreşte mai întâi de toate primului stat sovietic din lume.

Siguranţa nemţilor şi a lacheilor lor de pretutindeni în victoria Germaniei; îndoiala şi scepticismul multora de dincolo de Canalul Mânecii şi de Ocean în privinţa sfârşitului războiului din Răsărit are azi doar un caracter episodic. Convingerea în victoria finală a armelor sovietice a luat — mult înaintea terminării războiului—locul pesimismului accidental al unora şi răuvoitor al altora. Pe măsură ce nemţii erau izgoniţi de pe teritoriul sovietic, creştea şi convingerea în sfârşitul lor catastrofal.

Convingerea profundă şi generală dela sfârşitul războiului n'a existat însă dela început. Părerile, chiar în lagărul prieteni-

lor U. S., la începutul agresiunii germane, n'au fost deloc așa de unanime ca în faza finală a războiului din Răsărit. Numărul celor în a căror convingere n'a existat umbra îndoielii a fost extrem de redus. Imensa majoritate a oamenilor de Stat, ai vieții politice, a jurnaliștilor, scriitorilor, experților militari, ca să nu mai vorbim de prietenii ascunși ai hitleriștilor din aceste țări, au fost convinși de imposibilitatea nu numai a unei victorii a Armatei Roșii dar chiar a unei rezistențe mai mult sau mai puțin îndelungate. Unii au scontat înfrângerea completă și rapidă, un dezastru teribil pentru U. S. Numai poporul sovietic nu și-a pierdut încrederea în propriile sale forțe, convingerea profundă în justețea cauzei pentru care lupta și siguranța în sfârșitul victorios al războiului contra Germaniei hitleriste.

Dacă vom indica aici câteva din părerile pline de neîncredere față de posibilitățile de rezistență ale U. S., o facem doar cu scopul de a sublinia și mai mult forța imensă a acestui stat și rolul pe care l-a jucat în acest de al doilea război mondial.

A patra zi după atacul perfid al Germaniei, contra U. S., Maiorul Fielding Elliot, expert militar american, scrie următoarele în „Neus Chronicle": „Nu există nici un temeiu după puținele cunoștințe ce avem despre Armata Roșie, despre aviația roșie sau despre condițiunile interne ale U. S., pentru a nutri speranțe, că Rușii vor mai rezista mult față de greutatea forțelor ofensive ale Germaniei".

In acelaș ziar se mai putea citi: „S'ar realiza o minune, dacă Armata Roșie și-ar putea prelungi rezistența până în toamnă;... dacă armele sovietice s'ar descompune după câteva săptămâni — și asta este o posibilitate ce trebue luată în seamă foarte serios — atunci producția noastră în aceste săptămâni ar putea aduce înfrângerea sau victoria noastră. Nimic nu este mai cert ca acest lucru; când Hitler va termina cu Rusia, se va îndrepta contra insulelor noastre".

Acestea, și altele asemănătoare, au fost părerile nu ale unor dușmani ai U. S. ci chiar și ale multora din aceia care au dorit din tot sufletul înfrângerea lui Hitler, cari însă necunoscând complet structura noului stat sovietic, forța sa morală și materială, tot ceea ce reprezintă această țară, n'au fost în stare să aprecieze la justa lor valoare posibilitățile de rezistență și de luptă ale Rusiei noi. Acestea au fost părerile unor oameni, care timp de atâția ani au rămas sceptici față de lumea nouă ce s'a născut în Răsărit; care timp îndelungat au stat plini de îndoială față de rea-

lizările efectuate, față de transformările profunde produse în U. S. N'a fost deci de mirare, că, neînțelegând enorma putere creatoare pusă în acțiune și indiferenți față de noile idei și metode, acești purtători de cuvânt ai opiniei publice din Anglia și America, au rămas pentru mult timp încă prizonierii propriilor lor închipuiri. Au repetat de atâtea ori ei înșiși că „încercarea din Răsărit n'a dat niciun rezultat pozitiv", încât, în momentul când chiar interesele țărilor lor au cerut o profundă încredere în forțele U. S., nu și-au putut recunoaște și admite imediat greșala.

S'au găsit totuși oameni, atât în Anglia și America cât și aiurea, a căror încredere în forțele inepuizabile ale Rusiei, în sfârșitul victorios al luptei ei, a fost fără rezervă și sinceră. In Anglia unul dintre aceștia a fost decanul parohiei din Canterburry, Hewlett Iohnson, care a făcut înaintea războiului o călătorie prin Uniunea Sovietică, iar în America, fostul ambasador la Moscova Ioseph E. Davies.

Arhiepiscopul de Canterbury — căruia redacția ziarului „New Chronicle" a refuzat să-i publice articolul — a scris următoarele în a patra zi după începerea războiului din Răsărit: „La 3,05 dimineața, Duminică 22 Iunie 1941, Hitler și-a semnat propria sa sentință de moarte și a fascismului nazist. In această clipă de trădare, a atacat Uniunea Sovietică. Făcând aceasta, și-a asigurat ultima înfrângere. Față de eroismul Armatei Roșii, față de nu mai puțin eroica muncă a 193 de milioane de cetățeni sovietici, acest monstru frankensteinian, care este mașina de război germană pe care el a creat-o se va prăbuși ca și cum s'ar izbi de o stâncă".

A fost nevoie de o profundă convingere pentru a scrie aceste rânduri în mijlocul unei atmosfere defetiste, alimentată de propaganda asurzitoare a ministerului de propagandă german. A fost nevoie de o viziune clară și de o încredere fără margini pentru a adăuga la rândurile de mai sus și următoarele: „Și chiar acceptând ipoteza răului celui mai mare, rezultat al unei trădări neașteptate, Hitler, ar putea obține mari victorii inițiale, cucerirea de ex. a Moscovei, ar mai rămâne la 600 mile de front baza imensă a Uralului, unde s'ar mai duce lupta. Și dacă chiar aceasta ar cădea, la 1000 de mile spre Răsărit ar mai rămâne o a treia bază... In U. S. n'ar exista oameni supuși și terorizați ca în toate celelalte țări cucerite. Ei ar lupta și pieri până la ultimul. Aceștia niciodată n'ar putea fi cuceriți".

Atribuind un interes deosebit cuvintelor acestui slujitor al lui Dumnezeu, vreau să reproduc aici încă trei pasagii din articolul său menţionat mai sus. „Eu nu cred — mai scrie acest preot — ca maşina de război nazistă, cu toată puterea şi perfecţiunea pe care a dovedit-o, ar putea lichida Armata Roşie cum au fost înfrânte şi lichidate armatele franceze, engleze, poloneze, olandeze, jugoslave şi greceşti. In număr, armament şi echipament sunt mai mult sau mai puţin egali. In privinţa idealului, curajului şi moralului, Armata Roşie va demonstra ce înseamnă o armată a poporului.

„Cred, că cu timpul armata nazistă va trebui să se retragă dezorganizată şi înfrântă în Germania. Dacă se va întâmpla aşa, atunci se va deschide un capitol nou şi mai bun în istoria speciei umane. Căci Rusia Sovietică luptă pentru tot ce reprezintă progres; pentru justiţia şi egalitatea claselor şi naţiunilor; pentru desfiinţarea exploatării omului de către om; pentru o ordine socială şi economică mai justă şi nobilă. Pentru aceasta a fost ea aşa de urîtă. Pentru aceasta o atacă acuma Hitler.

„Nu este de loc deplasat de a spune că soarta speciei umane depinde de această mare luptă. De o parte sunt lumina şi progresul, de cealaltă parte sunt obscurantismul şi corupţia reacţiunii, sclavia şi moartea. Luptând pentru propria sa libertate socialistă, Rusia luptă şi pentru noi. Apărând Moscova ea apără şi Londra". (Hewlett Johnson. Puterea Sovietică. Ediţia spaniolă. Editorial „Paginas". La Habana. 1941. Pag. VIII).

Acest adevăr, exprimat cu atâta curaj în primele zile ale războiului, a devenit repede binele întregii umanităţii. Astăzi ni se pare normală şi logică această părere. Nu tot atât de uşor era să te pronunţi cu atâta claritate acum patru ani în urmă.

Păreri asemănătoare au existat şi dincolo de Ocean. Aflând de agresiunea hitleristă fostul ambasador al Statelor Unite ale Americii la Moscova, Davies, a declarat corespondentului agenţiei „United Press", următoarele: „După părerea mea, scara rezistenţei Armatei Roşii va fi uimitoare şi va cuprinde lumea întreagă, şi dacă Hitler va ocupa Ucraina, cred că, dificultăţile lui abia vor începe. Judecata noastră simplă şi sănătoasă ne obligă să dăm tot ajutorul posibil Uniunii Sovietice, căci ea luptă contra celei mai mari primejdii pentru securitatea noastră, contra primejdiei agresiunii hitleriste şi contra stăpânirii hitleriste a lumii".

*

Care a fost părerea și atitudinea poporului sovietic față de agresiunea nemțească? Oamenii sovietici, educați în spiritul iubirii și respectului tuturor popoarelor și naționalităților, au fost ocupați cu munca pașnică a construirii noii lor societăți, despre care au visat, și ale cărei temelii au și reușit să construiască cu sudoarea frunții lor. Poporul sovietic nu s'a gândit la război, la subjugarea altor popoare, pentru a impune voința sa. El s'au gândit la cucerirea spațiilor interne și la punerea naturii în serviciul omului.

Nu mecanizarea, și automatizarea omului a fost visul omului sovietic ci umanizarea mașinii. El au construit grădini de copii, școli și universități; fabrici, uzine, centrale electrice și căi ferate; case de odihnă, sanatorii și stațiuni balneare; au dus lumina în sate și au distrus ignoranța; au cucerit Pamirul, Arcticul și Taiga; se mândreau — nu cu tancurile blindate și cu armele aducătoare de moarte — ci cu realizările în toate domeniile științei umane. Poporul sovietic a fost profund iubitor de pace; prin firea sa, cât și prin educația primită dela bolșevici.

Și iată că bubuitul tunurilor a trezit acest popor la cruda realitate. A început o nouă epocă în viața tânărului Stat sovietic.

Exact la orele 12 ale zilei de 22 Iunie 1941 a răsunat prin Radio vocea comisarului afacerilor străine al Uniunii Sovietice, V. M. MOLOTOV, anunțând lumii știrea agresiunii neprovocate a Germaniei hitleriste. N'am să uit niciodată acea zi și acea oră. Cu suflarea reținută a ascultat poporul sovietic vestea începerii războiului.

Eram pe stradă. Oamenii ascultau megafoanele. Liniștea de mormânt s'a prelungit câteva clipe și după ce Molotov și-a terminat cuvântarea. M'am uitat la fețele oamenilor, care se plimbau ca în fiece duminică.

N'am văzut nici tristeță, nici panică. Fețele oamenilor s'au schimbat literalmente în câteva clipe.

Poporul sovietic a trăit conștient de pericolul ce-l înconjura. Nu și-a făcut niciodată iluzii în privința intențiilor inamicilor primului stat sovietic. A știut, că mai devreme, sau mai târziu, inamicii vor încerca să distrugă statul sovietic, cum au mai încercat în primii ani ai existenței sale „coaliția celor 14 puteri".

Toțuși față de trista și crunta realitate au stat în prima clipă nedumeriți; — o fi adevărat! S'au decis totuși la acest pas nebun și criminal? Simțea fiecare, că e vorba de ceva serios,

de ceva hotărîtor în viaţa lor de cetăţeni liberi ai primului stat al muncitorilor şi ţăranilor din lume

Fireşte, nimeni n'a putut cuprinde în acele clipe toată importanţa evenimentului. Fireşte, n'au putut şti ce amploare nemaivăzută vor lua operaţiunile militare, ce suferinţe şi tragedii de nedescris le va rezerva acest război. Cuvintele de încheere ale lui Molotov s'au întipărit însă în sufletul fiecăruia; „Guvernul Uniunii Sovietice îşi exprima siguranţa sa fermă că întreaga populaţie a ţării noastre, toţi muncitorii, ţăranii şi intelectualii, bărbaţi şi femei, vor avea o atitudine de conştiinţă cuvenită faţă de îndatoririle lor, faţă de munca lor. Intreg poporul nostru trebue să fie acum mai strâns unit ca niciodată. Fiecare dintre noi trebuie să ceară dela sine însuşi şi dela ceilalţi disciplină, organizare, jertfire de sine demnă de un adevărat patriot sovietic, pentru a satisface toate nevoile Armatei Roşii, ale flotei şi ale aviaţiei, pentru a asigura izbânda împotriva duşmanului".

Iar ultimile trei fraze ale colaboratorului celui mai intim al lui Stalin au sunat ca o îmbărbătare, dând siguranţa absolută în triumful cauzei pentru a cărei apărare oamenii sovietici au fost întotdeauna gata să lupte şi să moară: „Cauza noastră este dreaptă. Duşmanul va fi zdrobit. Victoria va fi a noastră".

Un pericol uriaş ameninţa poporul sovietic. Fiecare simţea acest lucru. Oamenii sovietici îşi dădură seama, că „duşmanul e crunt şi neînduplecat. El îşi pune ca scop cotropirea pământului nostru, udat de sudoarea noastră; acapararea grânelor noastre şi a petrolului nostru, obţinute prin munca noastră. El îşi pune ca scop restabilirea puterii moşierilor, restabilirea ţarismului, nimicirea culturii naţionale şi a fiinţei de stat naţionale a Ruşilor, Ucrainienilor, Beloruşilor, Lituanienilor, Letonienilor, Estonienilor, Uzbecilor, Tătarilor, Moldovenilor, Georgienilor, Armenilor, Azerbaidjanilor şi a altor popoare libere ale U. S., germanizarea lor, transformarea lor în robi ai prinţilor şi baronilor germani. E vorba deci de viaţa de moartea Statului Sovietic, de viaţa şi de moartea popoarelor U. R. S. S., e vorba deci pentru popoarele Uniunii Sovietice de a fi libere sau de a cade în robie".

Aceste cuvinte ale lui Stalin, rostite la Radio la 3 Iulie 1941, au reflectat mai fidel ca orice, sentimentele omului sovietic. Pentru popoarele din U. S. a încetat viaţa fără griji. Ele au fost cuprinse de o singură voinţă; a apăra cu orice preţ realizările în-

făptuite în cei 24 ani de existență liberă, a salva ceea ce și-au construit, ceea ce puterea sovietică le-a dat; a apăra cu ultima energie viața lor liberă și demnă; a asigura copiilor lor o viață fericită; a face totul pentru a putea continua opera lor măreață spre folosul lor, al generațiilor viitoare și al umanității întregi. Pentru aceasta a fost însă nevoie să zdrobească mașina de război germană, să smulgă victoria din mâna călăilor dela Berlin. Fără aceasta nu era cu putință o viață liberă și fericită.

Poporul a știut, că aceasta nu va fi o sarcină ușoară de înfăptuit; a știut că va fi nevoe de multe sacrificii și de multă abnegație. N'a vrut să renunțe la lumina ce i-a fost adusă de puterea sovietică; lumina ce l-a făcut să vadă în toată amploarea ei, mizeria materială și sufletească în care a fost ținut înainte; să simtă binefacerile noului regim, să întrevadă noua lume dreaptă, justă ce a început să construiască. Poporul sovietic a știut că există ceva mai greu ca moartea: ați pierde libertatea câștigată cu sudoare și sânge, a deveni rob în propria ta țară.

El a fost dispus la toate; gata să renunțe la comodități, la odihnă, mâncare, haine, somn; a fost gata să renunțe literalmente la toate, afară de un singur lucru: la victoria sa. Iată cum s'a născut cea mai măreață epopee din istoria omenirii.

Istoria cunoaște exemple mărețe de abnegație, de jertfă de sine și de eroism sublim al popoarelor în lupta lor pentru existență și independență. Stoicismul, spiritul de sacrificiu, eroismul poporului sovietic a întrecut însă tot ce a înscris în paginile ei istoria; a întrecut în voință pe oamenii lui Spartacus, spiritul de jertfire de sine al celor dela Sagunto și a Numanciei bătrâne, eroismul sanculoților și al comunarzilor, dârzenia și mândria spaniolilor dela Bailen. Pentru prima oară în istorie nu persoane sau grupuri izolate, ci întregul popor — cei de pe front și cei din spatele frontului — s'au dovedit a fi eroi. Pentru prima oară în istorie apare eroismul de masă, care preface orașe întregi în eroi: Odesa, Sevastopol, Moscova, Stalingrad, Leningrad, sunt capitolele cele mai luminoase ale acestei epopei moderne, scrisă cu lacrimile și sângele milioanelor de eroi.

Creând noul Stat, Lenin a spus: „Este de neînvins acel popor, în care muncitorii și țăranii în majoritatea lor au cunoscut, simțit și văzut, că ei apără puterea lor, a sovietelor, puterea muncitorilor, ce apără cauza, a cărei victorie le asigură lor și copiilor lor posibilitatea de ă se folosi de toate bunurile culturii, de toate creațiunile muncii umane". Poporul sovietic, devenind

stăpânul soartei sale a ştiut că merge în luptă nu *pentru apărarea intereselor străine de cele ale lui, ci în apărarea prezentului şi viitorului său propriu.*

Profetic au răsunat cuvintele lui Stalin, în primele zile ale războiului, când mulţi au prezis distrugerea apropiată a Uniunii Sovietice; „Forţele noastre sunt fără număr. Duşmanul îngâmfat va trebui să se convingă în curând de aceasta". Iar în zilele când armatele hitleriste erau sub zidurile Moscovei, când se credea că forţele sovietelor sunt epuizate până la extrem, cuvintele lui Stalin păreau multora neverosimile; „Nu încape îndoială, că în urma celor 4 luni de război Germania... e mult mai slăbită decât Uniunea Sovietică".

Nedumerirea a fost generală. Cum adică? U. S., care a pierdut teritorii şi bogăţii imense, ale cărei rezerve umane şi materiale s'au micşorat, datorită ocupaţiei vremelnice nemţeşti, a slăbit mai puţin decât Germania? Războiul este supus unei legi de aramă — după concepţia veche, — lege care susţine slăbirea simultană a părţilor beligerante; oare această lege să nu aibă confirmare în acest război? Slăbirea Germaniei va continua până la epuizarea complectă şi a catastrofei ei inevitabile, iar U. S. se va întări încontinuu — după cum a explicat generalissimul Stalin indicând aceasta ca una din cauzele principale ale victoriei sovietice ?

Multe concepţii şi obiceiuri, metode şi principii au fost răsturnate în cursul războiului din răsărit. Războiul poporului sovietic a uimit cu drept cuvânt lumea întreagă. S'a realizat prevederea profetică a lui Friedrich Engels, despre forţa creatoare a nouii societăţi fără clase şi exploatare, a oamenilor unei asemenea societăţi. Exact acum o sută de ani (1845) el spunea: „Amintiţi-vă, ce minuni a săvârşit între 1792-1799 entuziasmul armatelor revoluţionare care au luptat numai pentru iluzie, pentru o patrie imaginară, şi veţi înţelege, ce puternică trebuie să fie armata, care va lupta nu pentru iluzie, ci pentru o realitate efectivă. In caz de război, membrii unei asemenea societăţi (societate fără clase — V. R.) ...vor apăra patria reală, vatra reală... ei, în consecinţă, vor lupta cu un entuziazm, cu o fermitate, cu un eroism, în faţa căruia se va spulbera... măestria mecanică a armatelor moderne".

Prevederile, convingerile întemeetorilor socialismului ştiinţific, ale lui Lenin au fost înfăptuite de Stalin.

Chiar şi cei mai înverşunaţi inamici ai Uniunii Sovietice s'au convins de eşecul socotelilor lor. Alţii căutau febril explicaţia rezistenţii eroice şi succeselor, indiscutabil istorice, ale U. S. Toţi au căutat să dea o explicaţie tăriei noului Stat din Răsărit. Tot mai multe popoare au ajuns să înţeleagă, că odată cu salvarea U. S. se salvează şi Europa, ameninţată în primul rând de revenirea la timpul lui Torquemada. Popoarele au început să se apropie de deslegarea problemei din acest punct de vedere.

Popoarele de sub ocupaţia germană şi cele ale căror conducători vremelnici le-au târît în războiu alături de Hitler şi-au dat seama că nu poate să fie adevărat ceea ce li s'a povestit despre Uniunea Sovietică. Era cu neputinţă, ca un stat, al cărui sfârşit inevitabil a fost prezis de toţi teoreticienii reacţionari şi fascişti, încă înaintea războiului, să fi putut rezista cu atâta îndârjire şi cu atâta succes dacă ceea ce aceştia au afirmat despre el ar corespunde realităţii. Oamenii de pretutindeni au început să-şi facă următoarea socoteală : — Noul Stat, statul muncitorilor şi ţăranilor nu este deci un „colos cu picioarele de lut", planurile cincinale n'au fost deci visul şi fantezia unor creere bolnave", saltul în desvoltarea lui, este real. O armată, capabilă de victorii asemănătoare celor dela Moscova, Stalingrad, Nipru, Ucraina, Bielorusia; o armată cu o tehnică modernă atât de puternică nu poate să aparţină unui stat înapoiat din punct de vedere industrial. Ostaşii Armatei Roşii, muncitorii şi ţăranii sovietici n'ar fi în stare să lupte, să muncească dacă U. S. ar fi ţara foametei. U. S. nu poate să fie ţara inculturii, poporul sovietic nu poate fi lipsit de mari capacităţi organizatorice şi de forţe creatoare dacă este în stare să elaboreze şi să organizeze ofensive atât de reuşite, când tot aparatul militar funcţionează cu exactitatea unui ceasornic de preciziune. Invenţiuni mârşave trebuie să fie totul în privinţa vieţii private a omului sovietic, în privinţa „canibalismului faţă de copii" şi funcţiunii femeii în viaţa omului sovietic, în privinţa familiei. De fapte eroice nu pot fi în stare oamenii imorali, ci numai oamenii inspiraţi de idealuri sublime. Deci, nu-i chiar aşa cum ni s'a povestit. Cu totul altele sunt idealurile pentru care a luptat şi luptă U. S.; alte principii sunt la baza noului stat din Răsărit.

In conştiinţa celor mai largi mase populare ale lumii întregi adevărul şi-a făcut drum. Un stat, un popor, capabil de acte eroice, care salvează întreaga omenire de pericolul robirii nu poate să fie duşmanul popoarelor; ca atare, aceste popoare nu

au nici un motiv să-şi menţină atitudinea lor de până acum, atitudine determinată de propaganda interesată a reacţiunii mondiale.

Popoarele au început să înţeleagă importanţa istorică a evenimentelor din Octombrie 1917, să înţeleagă, că în acea zi de Noembrie s'a produs o cotitură nu numai în istoria Rusiei, dar şi în istoria întregii umanităţi, că în acea zi a început o nouă epocă în desvoltarea societăţii umane. Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a fost spre binele omenirii întregi.

Aceste convingeri ale întregii lumi progresive au fost exprimate de Ministrul afacerilor străine al Norvegiei, Trugve Lie (Li) cu ocazia vizitei lui la Moscova, după intrarea trupelor sovietice pe teritoriul Norvegiei, la dejunul oferit în cinstea lui de către Molotov. „Nu va fi o supraestimare — a spus ministrul norvegian — dacă vom afirma că eroica Armată Roşie şi Flota Roşie, sub conducerea înţeleptului lor conducător Mareşalul Stalin, în colaborare cu Marea Britanie şi Statele Unite ale Americii, au salvat civilizaţia lumii. Dar victoria de care vorbesc eu, este nu numai o victorie militară; este şi victoria asupra acelora, care tot se mai îndoiau de prosperitatea, forţa şi puterea Uniunii Sovietice. Ceea ce s'a întâmplat în cursul acestui război, — a justificat definitiv şi pentru totdeauna Revoluţia din Octombrie şi a transformat-o într'un fapt indiscutabil spre binele nu numai al Uniunii Sovietice, ci şi al restului lumii".

Iată cum şi-au găsit confirmarea spusele lui Stalin, cu 17 ani în urmă. „Revoluţia din Octombrie nu este numai o Revoluţie „în cadrele naţionale", ea este în primul rând o Revoluţia de importanţă internaţională, mondială, căci ea reprezintă o cotitură fundamentală în istoria universală a omenirii".

Cu ajutorul revoluţiei ruse, Uniunea Sovietică, sprijinindu-se pe teoria marxistă-leninistă a devenit ţara cea mai puternică din lume. Cea mai mare parte a lumii a început să recunoască măreţia şi puterea Uniunii Sovietice şi a socialismului numai prin rolul ce l-a jucat în cursul războiului contra fascismului. Măreţia ei adevărată constă totuşi în desvoltarea ei paşnică, în realizările ei din timp de pace. Procesul restabilirii U. S. — cât de grele să fi fost pierderile ei — va uimi şi mai mult lumea întreagă şi va inspira popoarele de pretutindeni de a urma realizările şi exemplul ei.

PARTEA I-a

ARMATA ROȘIE — ARMATA VICTORIEI — ARMATA ELIBERĂRII POPOARELOR.

I. DOUĂ LUMI — DOUĂ CONCEPȚII MILITARE.

1. Strategia hitleristă.
2. Concepția sovietică despre caracterul războiului modern.
3. Armata Roșie în apărare.
4. Armata Roșie în ofensivă.
5. Strategia stalinistă — strategia victoriei.

II. PRIMA INFRÂNGERE NEMȚEASCĂ — BĂTĂLIA DE LA MOSCOVA.

III. PUNCTUL DE COTITURĂ AL CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL — BĂTĂLIA DELA STALINGRAD.

IV. „CANNAE"-LE SOVIETICE.

V. LENINGRAD — ORAȘUL GLORIEI NEMURITOARE.

VI. RĂZBOIUL RĂZBUNĂTORILOR.

VII. TEHNICA ȘI OMUL.

I.

DOUĂ LUMI — DOUĂ CONCEPŢII MILITARE

Ceea ce a uimit mai mult lumea întreagă în acest război a fost, fără îndoială, arta militară sovietică, ce a făcut posibil ca cea mai puternică maşină de războiu, ce s'a cunoscut vreodată în istoria omenirii să fie slăbită şi distrusă, până în temelii, într'un timp relativ aşa de scurt, cum s'a întâmplat cu armata hitleristă.

Istoria a înregistrat nu puţine războaie, înfrângeri şi victorii de importanţă universală. Totuşi, ceea ce a fost înfăptuit în cursul acestui război de către Armata Roşie este fără precedent în istoria tuturor războaielor. Istoria cunoaşte armate puternice, care au repurtat victorii strălucite; deasemenea, armate numericeşte mai slabe ca aceea a inamicului şi care totuşi —datorită artei lor militare—au învins armate mai puternice. Istoria a înscris în paginile ei căpitani de armate geniali, ca Alexandru Macedon, Iuliu Cesar, Hanibal, Napoleon, Suvorov şi alţii; n'a cunoscut însă până acum pereche figurii geniale a Generalissimului Stalin.

Războiul a fost întotdeauna, şi cu atât mai mult în epoca modernă, un examen serios al puterii militare, economice, politice şi morale a statului beligerant, al vitalităţii statului respectiv. Acest război a fost şi pentru Uniunea Sovietică o verificare a acestor capacităţi în cel mai înalt grad.

Nici o ţară, nici o armată nu s'a pregătit de războiu aşa de metodic, temeinic, timp îndelungat, şi cu atâta stăruinţă; n'a pregătit şi acumulat forţe militare de proporţii atât de colosale ca Germania lui Hitler. Niciodată în cursul istoriei ei seculare Germania n'a fost aşa de bine pregătită pentru război, ca pentru cel actual. Şi totuşi, curând s'a găsit la marginea celei mai mari catastrofe militare ce a cunoscut vreodată.

Firește, această înfrângere a Germaniei a fost determinată de o serie de factori, nu numai de natură militară. Aceste fapte trebuesc cu atât mai mult subliniate cu cât încă și azi, din nefericire — și nu numai în cercurile civile, dar și în anumite cercuri militare — tot mai persistă părerea că Armata Roșie, Uniunea Sovietică, ar fi câștigat războiul numai datorită numărului, că victoria ei ar fi o victorie pur militară. Iar unii, din ignoranță, stupiditate sau rea voință, mobilizând însă în susținerea tezei lor absurde argumente „obiective" și „istorice", au curajul să afirme, că victoria Uniunii Sovietice ar avea un caracter întâmplător, negând deci faptul — dovedit dealtfel de chiar mersul istoriei — că forțele progresului, mai devreme sau mai târziu, totuși totdeauna au repurtat victoria asupra celor ale reacțiunii.

La aceștia din urmă se aplică bine dictonul cunoscut: „nu văd nimic, evenimentele nu i-au învățat nimic".

Există însă mulțimea nelămuriților, dornici de adevăr, de cunoașterea cât mai profundă a evenimentelor, a cauzelor ce le-au determinat, a interdependenței diferitelor fenomene, a legilor desvoltării lor.

Cei ce încearcă și ar mai intenționa să explice marea victorie sovietică din punctul de vedere strâmt al doctrinelor militare — oricât de frumoase și pompoase ar fi ele — vor da fără îndoială greș, căci se vor lovi de o sumedenie de probleme, care nu se lasă încadrate în nici o lege sau teză militară și cărora nu le vor putea da nici un fel de răspuns. Sunt evenimente în fața cărora și cei mai profunzi cunoscători ai doctrinelor militare vor rămâne nedumeriți.

Războiul este un fenomen social dintre cele mai complexe și mai contradictorii. Nimic nu este așa de plin de întâmplări de evenimente și de cotituri neprevăzute ca războiul. Câți oameni, geniali unii, n'au studiat acest fenomen în cursul istoriei umane, pentru a putea stabili cu certitudine care sunt cauzele nașterii războiului, care sunt legile lui de desfășurare, și care sunt factorii care determină sfârșitul lui !

Gândirea umană, până nu de mult, n'a fost în stare să dea un răspuns clar, categoric și just la această problemă ce atât de mult frământă creerul miilor și milioanelor de oameni de pretutindeni.

Cei dintâi care aduc lumină complectă și în acest domeniu al științei sunt întemeetorii socialismului științific, cărora ome-

nirea le datorează lumina adusă în această chestiune. Prima explicație într'adevăr științifică a războiului — ca un fenomen social — a fost dată de teoria marxistă-leninistă. Învățătura ei despre legile de desvoltare a societății umane a dus la descoperirea și enunțarea legilor războiului, la explicația științifică a cauzelor războaielor, a caracterului și esenței lor, precum și a legilor care determină desfășurarea lor și care permit să se prevadă sfârșitul lor.

Abia după ce războiul a fost supus unei analize materialiste-științifice și după ce a fost studiat, nu în abstract, ci în strânsă legătură cu toate fenomenele sociale, abia după ce s'a făcut legătură între el și regimul social dat, s'a putut ajunge la concluzii juste. Și cum meritul întemeetorilor marxismului în domeniul științelor sociale constă în descoperirea legilor de desvoltare a societății umane, meritul lor în domeniul științelor militare constă tocmai în faptul că, dezvoltând aceste legi și aplicându-le la fenomenul războiului, au descoperit cauzele războaielor și legile lor de desfășurare. In acest fel, ei au putut enunța principiul, că războiul ia naștere odată cu crearea societății împărțite în clase sociale, a societății bazate pe exploatarea omului de către om, care dă naștere la politica de cuceriri; că răsboiul ia naștere odată cu apariția familiei, a proprietăți individuale și a statului. Armatele au fost creeate în serviciul și pentru apărarea intereselor clasei stăpânitoare, pentru realizarea planurilor de cucerire ale claselor care se aflau la cârma diferitelor state.

Războiul nu poate fi privit deci numai din punct de vedere strict militar, el trebue analizat cu aceeași pătrundere și din punct de vedere economic, politic și moral.

Comentând spusele lui Klausewitz, Lenin spunea că „războiul este continuarea politicii cu alte mijloace" — mijloace violente, — că „războiul este politica ce a schimbat condeiul cu sabia". Pentru a putea descoperi esența războiului și pentru a putea determina perspectiva fiecărui război început, trebue să stabilim în prealabil care este politica a cărei continuare este războiul dat, care sunt scopurile fixate de beligeranți, interesele pentru care luptă. Pentru a studia războiul, trebue să studiăm cărei politici este subordonat acesta. Politica e aceea care fixează anumite scopuri, războiul servește doar, la o anumită treaptă desfășurării evenimentelor, — ca un mijloc de realizare a acestor scopuri politice. Factorul politic joacă deci un rol pri-